

ANKARA CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

SUÇU

İHBAR EDEN : **OĞUZ OYAN**

CHP İzmir Milletvekili

TBMM YHB Oda No:1033

Çankaya/ANKARA

İHBAR OLUNAN : **Yüksek Seçim Kurulu (YSK) Üyeleri ve Radyo ve Televizyon**

Üst Kurulu (RTÜK) Üyeleri

SUÇ : 7 Haziran 2015 tarihinde yapılacak olan 25. dönem Milletvekili

seçimleri ile ilgili olarak; T.C. Anayasası'nın 79'uncu maddesinde, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanunda ve YSK'nın 236, 290 ve 291 sayılı Kararlarında verilen yönetim ve denetim görevlerini yapmayarak Türk Ceza Kanununun 257'nci maddesinde düzenlenen Görevin İhmali Suçu

AÇIKLAMALAR :

Yüksek Seçim Kurulu'na (YSK'ya) 06.05.2015 tarihli ekte örneği verilen başvurumda seçimlerin adil, eşit, serbest biçimde yapılabilmesi, seçim güvenliğinin sağlanabilmesi bakımlarından özetle şu konular dile getirilmiş ve önlem alınması talep edilmişti:

7 Haziran 2015 günü yapılacak 25. dönem milletvekili seçimi için 10 Mart 2015 tarihinde başlayan seçim süreci boyunca, Cumhurbaşkanı'nın göreve başlarken Anayasa gereği etmiş olduğu yemini bilinçli ve kasıtlı bir şekilde çiğneyerek muhalefet partileri aleyhine, iktidar partisi lehine propaganda faaliyeti yürüttüğü, bu durumun herkesin uymakla yükümlü olduğu Anayasa ve yasalara, YSK'nın 236 sayılı kararı ile yapılan düzenleme ve getirilen yasaklamalara aykırılık teşkil ettiği, yine 290 ve 291 sayılı YSK Kararlarıyla getirilen radyo ve televizyon kuruluşlarının uyması gereken yayın ilkeleri ile yayınların denetimine ilişkin hükümlerin uygulanmadığı belirtilerek Cumhurbaşkanı'nın seçim propagandası mahiyetindeki konuşmalarına radyo televizyon yayınlarında yer verilmemesi talep edilmişti.

Gene, YSK'nın 04/03/2015 tarih ve 2015/291 sayılı Kararında yer alan, yayın

organlarının eşit ve adil seçimler için fırsat eşitliğini bozmayacak şekilde yayın adaletine uymalarına ilişkin hükümler ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun **"Dini ve dince kutsal sayılan şeyleri istismar yasağı**

" başlıklı 87. maddesindeki,

"Siyasi partiler, Devletin sosyal ve ekonomik veya siyasi veya hukuki temel düzenini, kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla veya siyasi amaçla veya siyasi menfaat temin ve tesis eylemek maksadıyla dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri alet ederek her ne surette olursa olsun propaganda yapamaz, istismar edemez veya kötüye kullanamazlar";

hükmünün de, Anayasanın 10. maddesindeki **"Kanun önünde eşitlik"** hükmüne göre herkes için bağlayıcı olduğu anımsatılmış ve Cumhurbaşkanı'nın **“toplu açılış”** görüntüsü altında seçime yönelik din istismarı yaptığı konuşmalarının yayımının önlenmesi talep edilmiş idi.

YSK'nın 07.05.2015 tarih ve 828 sayılı kararı ile **seçimlerin genel yönetim ve denetimi hususunda**

Anayasa'nın 79'uncu maddesinin YSK'ya verdiği görevin Anayasa'nın 105'inci maddesinde düzenlenen Cumhurbaşkanı'nın sorumsuzluk halini de kapsayacak şekilde yorumlanamayacağı, bu nedenle Cumhurbaşkanı'nın faaliyetlerine ilişkin yayınların 290 sayılı YSK Kararı kapsamında denetlenmesinin söz konusu olamayacağı gerekçesiyle başvurum oy çokluğuyla reddedilmişti.

Söz konusu çoğunluk kararına muhalefet eden iki üyenin Karşı Oy yazılarında açıkça ifade edildiği üzere **“**

Cumhurbaşkanının açık ve kapalı yer toplantıları ile toplu açılış törenlerinde, mitinglerde milletvekili genel seçimine yönelik olarak bazı siyasi parti ve kişileri doğrudan hedef alan söylem ve eleştirilerde bulunduğu ve bu suretle seçim sonuçlarını etkileyecek mahiyette propaganda konuşmaları yaptığı

” aksi iddia edilemez bir gerçektir. Konuya salt Anayasanın 105'inci maddesinde düzenlenen **"Cumhurbaşkanının sorumsuzluğu"** noktasından yaklaşan Kurul çoğunluğunun da Cumhurbaşkanı'nın konuşmalarının içeriğini tartışmaya açmadan zımnen bu görüşü paylaştığı anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 101'inci maddesinde Cumhurbaşkanı seçilecek kişilerin nitelikleri sayılırken milletin kendisini temsil edecek bu en yüksek makamda, belirli seviyede bir eğitim almış, yaşça olgunluğa erişmiş, sahip olduğu insani ve ahlaki değerlerle en ideal vasıflara sahip bir üyesini görevlendireceği varsayılmış, göreve başlarken ettiği yemini daha ilk günden çiğneyen, uymak ve korumakla görevli olduğu Anayasanın hükümlerini keyfince yorumlayıp askıya alan, suç işlemeyi iştihak haline getirmiş bir kişinin Cumhurbaşkanı olabileceğine ihtimal verilmemiştir. Bu nedenlerle, 828 sayılı YSK Kararına Karşı Oy yazısında büyük bir isabetle belirtildiği üzere

“Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 101, 103 ve 104. maddelerinde Cumhurbaşkanının görevini tarafsızlıkla yerine getireceği belirtilmiş olup, tarafsız olması gereken Cumhurbaşkanının seçim döneminde herhangi bir siyasi parti lehine ya da aleyhine propaganda yapabileceği yasa koyucu tarafından öngörülmediğinden, Cumhurbaşkanının propaganda yapmasını yasaklayan bir hükme mevzuatta yer verilmemiştir.”

Kaldı ki, Anayasa ve yasalarda "Cumhurbaşkanının bir parti lehine veya aleyhine propaganda yapmasını açıkça yasaklayan" bir hükme gerek duyulmamış olması, Cumhurbaşkanının Anayasanın 103. maddesine göre tarafsızlık yemini ile görev yapan tek yürütme organı olması nedeniyledir. Üstelik, böyle bir anayasal tarafsızlık yemini hiç olmasaydı dahi, 6 Mayıs 2015 tarihli başvurumuzda belirtilen Anayasanın 10, 101 ve 104. maddeleri bakımından da, Cumhurbaşkanının seçimleri bir parti lehine veya aleyhine etkileyecek bir konumda olması düşünülemez ve mümkün olamazdı. Cumhurbaşkanı, ülkeyi siyasi kamplara ayrıştıran değil, bu tür ayrışmaları önleyen, uzlaştırıcı bir siyasi figürdür. Nitekim, Anayasa 104/1'e göre "Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulanmasını, Devletin organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetir". "Anayasanın uygulanmasını gözetmekle" sorumlu bir cumhurbaşkanının, Anayasal tarafsızlığını sistematik olarak ihlal ederek seçimlere iktidar partisi lehine ve muhalefet partileri aleyhine sistemli müdahalelerde bulunması ve seçim sonuçlarını kararlı, sürekli ve güçlü bir şekilde kurucusu ve genel başkanı olduğu eski partisi lehine etkileme çabası içinde olması ve bunun Kurulunuzca görmezden gelinmesi, Anayasal bir kurum olan YSK'nın görevini yapmadığı ve Anayasa suçu işlediği anlamındadır.

YSK'ya yapılan başvurulara verilen ret kararlarında sığınılan "Cumhurbaşkanının sorumsuzluğu" durumu, kesinlikle bir dayanak noktası oluşturamaz. Çünkü Anayasanın 105. maddesi, cumhurbaşkanı vatana ihanet dışında her işleminden sorumsuzdur dememektedir. "Sorumluluk ve sorumsuzluk hali"ni tanımlayan bu maddenin birinci fıkrasında, "Cumhurbaşkanının, Anayasa ve diğer kanunlarda... tek başına yapabileceği bütün işlemleri"nden sorumlu olacağı hükme bağlanmaktadır. (Aksi nasıl mümkün olabilirdi ki? Göreviyle ilgili olmayan ama görevdeyken işlediği -cinayet, hırsızlık gibi- adi suçlardan bir cumhurbaşkanı sorumsuz olabilir mi?).

Kaldı ki, YSK'dan talep edilen Cumhurbaşkanı'nın faaliyetlerini denetlemesi olmayıp, "serbest, eşit, gizli, genel oy" esaslarının yönetim ve denetimi görevini yerine getirmesidir ve bu konuda istisnasız tüm kamu görevlilerinin bu kurala uymasını ve RTÜK'ün yayın ilkelerini ve yayın adaletini gözetmesini sağlamasıdır.

Seçimlerin iktidar partisi/partileri lehine etkilenmemesi için üç bakanın bile istifasını ve yerlerine tarafsız olduğu varsayılan kamu görevlilerinin getirilmesini öngören bir seçim sisteminin, tarafsızlığı Anayasaya iki ayrı hükümle kazanmış bir yürütme temsilcisinin -cumhurbaşkanının- tarafsızlığını denetleyememesi, hiç olmazsa yayın ilkeleri kapsamında seçime yapacağı müdahalelerinin seçmene ulaşmasının denetlenememesinin demokratik bir hukuk devletinde izahı olabilir mi?

Cumhurbaşkanının içinde bulunduğumuz seçim dönemindeki söz konusu propaganda faaliyetlerinin, yürütmenin başı ve protokol sırasının en üstünde bulunması nedeniyle, kamu ve özel radyo televizyon kuruluşlarının yayınlarında siyasi partiler arasındaki eşitlik ve adalet ilkesine uyulmaksızın geniş yer bulması, YSK'nın muhtelif kararlarında belirtildiği üzere radyo ve televizyon yayınlarının halkın/seçmenin tercihlerinde çok etkili olması dolayısıyla Cumhurbaşkanının halkın serbest iradesi ile belirlenmesi gereken yasama organının oluşumuna doğrudan müdahale ediyor olması durumudur. Bu , Anayasanın doğrudan ihlali durumudur ve

hiç kimse Anayasanın üzerinde değildir. Cumhurbaşkanı, YSK'ca alınan red kararları üzerine taraflı tutumunu daha da fütursuzca sürdürmeye başlamış, meydanlarda açıkça YSK Kararlarını arkasına alarak

“beni kimse susturamaz”

diye haykırmaya

başlamıştır. Dolayısıyla, seçimlerin yönetim ve denetiminde işlerin iyice çığırından çıkmasında YSK'nın Anayasaya aykırı kararlarının etkisi ve sorumluluğu bulunmaktadır.

Şimdi YSK'nın denetimden kaçınmasının doğurduğu boşlukta yeni bir yasa ihlali daha ortaya çıkmıştır. Aynı denetimsizlik bu defa 28 Mayıs 2015'te başlayan (veya başlaması gerektiği halde başlayamayan) **“törenlere ait yasaklar”** konusunda da sürdürülmektedir. YSK'nın 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 64. maddesi hükmüne göre belirlediği takvim çerçevesinde 28 Mayıs 2015'ten itibaren, her türlü açılış törenini düzenlemek yasaktır. İlgili 64. maddeye göre, “Seçim propagandasının başlangıç tarihinden oy verme gününü takip eden güne kadar olan süre içinde, 62'nci maddede sayılan bütün daire, teşekkül (devlet kurumları, belediyeler, KİT'ler) ve müesseselerle Bankalar Kanununa tâbi teşekküllere ait kaynaklardan yapılan iş ve hizmetler dolayısıyla, (açılış ve temel atma dahil) törenler tertiplemek, nutuklar söylemek, demeçler vermek ve bunlar hakkında her türlü vasıta ile yayınlarda bulunmak yasaktır”. Peki Cumhurbaşkanı'nın, yanına bir Başbakan Yardımcısını da alarak, 29 Mayıs 2015 tarihinde Ziraat Katılım Bankası'nın açılışını yapması ne tür bir seçim hukukuna girmektedir? Seçmenlerin hakkını, hukukunu koruyacak olan ve kamu gücünü kullanma yetkisine sahip olan görevli kuruluşlar denetimden kaçarsa, serbest ve adil seçim haklarını kim gözetecektir? Eğer bu, zorbalıkla seçim hukukunu çiğnemekse, Anayasa ve yasalara meydan okumaksa, hukuk yolunda çare bulamayan seçmene de aynı yolu kullanmak mı düşecektir? YSK'ya başvurularımızdan bir sonuç alamadığımızı, AYM'nin bireysel başvurumuzu esastan görüşmeyi ivedilikle kabul edip etmeyeceği bile bilinmezlik içinde olduğuna göre, 7 Haziran seçimlerinin denetiminde tarih ve hukuk önünde sorumluluk kime düşecektir?

YSK, Anayasanın 79'uncu maddesinde yer alan **“Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü**

ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ...

görevi Yüksek Seçim Kurulundur”

şeklindeki düzenleme ile Anayasa tarafından görevlendirilmiş bir kurumdur. Aynı Anayasa'nın 105. maddesi gerekçe gösterilerek, üstelik bu madde yanlış bir yoruma tâbi tutularak YSK'nın görevini Anayasanın emrettiği şekilde yerine getirmekten kaçınması söz konusu olamaz. YSK ya

“serbest, eşit, gizli, genel oy” esaslarının yönetim ve denetimi görevini yerine getirerek seçimlerin dürüstlüğüne halel getiren eylemleri durdurmak, ya da bu şartlar altında seçimlerin dürüst bir şekilde gerçekleştirilmesi imkanı kalmadığını kamuoyuna duyurmak ve görevini yapamamanın gereğini yerine getirerek görevden çekilmek durumundadır.

Cumhurbaşkanının konuşmalarının seçim sonuçlarını etkileyecek mahiyette propaganda faaliyeti olduğu nun tespitinden sonra bu duruma derhal son verilmeksizin 7 Haziran 2015 tarihinde yapılacak seçimlerin dürüstlüğü, serbestliği, eşitliği, adilliği ileri sürülemez. Üstelik bu seçimde dördüncü partinin yüzde 10 barajını az farkla geçme veya geçememe durumu nedeniyle, seçim sonuçlarını etkileyecek her eylemin -buna Cumhurbaşkanının tarafı tutumu kadar seçim hileleri de dahildir- 50 ila 60 milletvekilinin bir partiden diğerine kaymasına ve hükümet oluşumunu doğrudan etkilemesine yol açması gibi kritik sonuçları olacaktır. Bu bakımlardan bu seçim, bugünkü yönetiliş biçimiyle, son 50 yıl içinde yapılan en şaibeli, en adaletsiz seçim olmaya adaydır.

Maalesef, böyle bir süreçte en güvenilir kurum olması gereken YSK'ya güvenin tamamen sarsılmış olması ayrıca kaygı vericidir. Bu güvenin sarsılmasına yol açan bir başka olgu da, YSK'nın 15 Ağustos 2014 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanmak üzere gönderilen 15.08.2014 tarih 3719 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kesin Sonuçlarına dair Kararının zamanın müstafi Başbakanı mevcut Cumhurbaşkanının (kendi Partisinin Genel Kurulu'nun zamanlamasına denk düşürmek için) engellemesiyle 28 Ağustos 2014 tarihine kadar yayınlanmamasıydı. Belki de tarihinde ilk kez karşılaşıyor olmasına rağmen, aynı zamanda bir Yüksek Yargı organı olan YSK'ca, bu durum adeta bir vakayı adiyeye gibi hiç tepkisiz karşılanmış, yargı kararlarının gecikmeksizin uygulamaya konulması genel ilkesi çerçevesinde kararın yayınlanmasını geciktirenler hakkında suç duyurusu yapılmadığı gibi kararları icra edilmeyen her Kurulun yapması gerektiği gibi bir istifa protestosu da gösterilmemişti.

Görüldüğü üzere, Cumhurbaşkanının sorumsuz, keyfi, hukuksuz, Anayasa ve yasalara aykırı, seçim hukukunu ihlal eden fiillerinin gerisinde Anayasanın 79'uncu maddesi ile YSK'ya verilen görevlere aykırı olarak verilmiş ret kararları ve eylemsizliklerin azımsanmayacak bir payı bulunmaktadır. Bu nedenlerle YSK'nın tarafımıza ilettiği 7 Mayıs 2015 tarih 828 sayılı kararı, 236 ve 291 sayılı kendi genel kararlarına aykırıdır. **YSK'yı Anayasayla kendisine verilmiş görevlere, kendi 236 ve 291 sayılı kararlarına uymaya ve bunlara uyulmasını sağlamaya, özetle denetim görevini eksiksiz yerine getirmeye davet etmek üzere Cumhuriyet Başsavcılığınızın bir soruşturma başlatması, serbest ve eşit koşullarda yapılacak bir seçim güvenliğini sağlamak ve hak ihlallerini önlemek açısından elzem görünmektedir.**

Bu koşullarda, Anayasanın 79. maddesinin emrettiği görevleri, Seçim Kanununun 64. maddesinin ve Siyasi Partiler kanununun 87. maddesinin kendi 236, 290 ve 291 sayılı Kararlarının gereğini yerine getirmeyen, dolayısıyla seçimleri yönetim ve denetim görevinden kaçınan Yüksek Seçim Kurulu'nu ve radyo televizyon yayınlarını denetlemeyerek yayın adaletini denetleme görevinden kaçınan Radyo Televizyon Üst Kurulu'nu soruşturmak ve göreve davet etmek üzere **suç duyurusunda bulunma** zorunluluğu doğmuştur.

HUKUKİ SEBEPLER : Anayasa, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ile YSK'nın 236, 290 ve 291 sayılı kararları, TCK md. 257 ve tüm yasal mevzuat.

HUKUKİ DELİLLER : YSK'nın 236, 290, 291, 828 sayılı ve 25. Dönem Milletvekili seçimlerine dair bütün kararları.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda arz ve izah edilen, ayrıca re'sen tespit edilecek nedenlerle, gerekli soruşturma yapılarak, Türk Ceza Kanununun 257'nci maddesini ihlal ettikleri nedeniyle suç duyurusunda bulunduğumuz ekli ret kararlarında imzası bulunan YSK ve RTÜK üyeleri hakkında iddianame düzenlenmesine karar verilmesini saygılarımızla arz ederim.

2 Haziran 2015

□□□□□□□□□□

Prof. Dr. Oğuz Oyan

İzmir Milletvekili

YSK VE RTÜK ÜYELERİ HAKKINDA SUÇ DUYURUSU

Salı, 02 Haziran 2015 16:46

Ekler:

1) 06.05.2015 tarihli YSK'ya şikayet başvurum.

2) 07.05.2015 tarih ve 828 sayılı YSK Kararı.

3) 05.05.2015 tarihli RTÜK'e yaptığım başvuru.

4) 21.05.2015 tarihli RTÜK'ün yanıtı.

5) 27.05.2015 tarihli Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvurum.